

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

49. An Catholici habitantes in terris Hæreticorum præceptis Ecclesiae teneantur? Et inter alia deducitur, an liceat transeuntibus per loca Hæreticorum diebus vetitis comedere carnes? Et an hoc ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76413)

hanc sententiam putat probabilem, etiam quoad casus resecratos. Sed contrariam, ut probabilior, confirmat. Vnde ex his apparet, me probabiliter olim dixisse. Panormitanos in diebus festiuis, à nostro Archiepiscopo in dictis, posse laborare in Ecclesia Sancti Cataldi, quia est locus exemptus, & subiectus Archiepiscopo Montis Regalis.

RESOL. XLIX.

An Catholici habitantes in terris Hæreticorum præceptis Ecclesiæ teneantur?

Et inter alia deducitur, an liceat transuentibus per loca Hæreticorum comedere carnes diebus ieiuniorum?

Et an hoc admittatur solum in casu, quo eis periculum graue immineret vitæ, bonorum, &c. Ex p. 11. tr. 1. & Misc. 1. Res. 5.

§. 1. Pro negatiua sententia arguit Caramuel in *Theologia fundamentali fundamentis* 199. 2. num. 147. vbi sic ait: An si maior pars non seruet legem, delinat obligare ipsa lex?

2. Affirmatiua sententiam tenet Diana *part. 7. tr. 11. Quæst. 23. vbi ait*: Si de facto maior pars Populi non seruaret legem, poterunt alij sine serupulo maiori parti conformari, & excusari: quia talem legem supponitur non esse vtilem Reipublicæ; & ego, assertum ipsam, & rationem inferendi considero, & infero Catholicos, qui in Ciuitatibus hæreticorum habitant, non teneri ad ieiunia, posse in Quadragesima carnes comedere; non debere audire Missam diebus festis, &c. Nā has leges maior populi pars non obseruat, & ipsi se possunt maiori parti conformare. Quod si ad ius diuinum recurrat, & dicas hanc hæreticorum negligentiam ex infidelitate subnasci, cur non possit aliquis bene credere, & tamen in cæteris se illis conformare, non video. Sanè relinquamus hæreticos, etiam inter Catholicos corruptissimæ sunt aliquæ communitates. An ne ideò poterit Petrus violare talem, aut talem legem, quia plerique illam violant? Sed inter Ecclesiasticas, & seculares distingues, interrogabo tamen. An Ecclesia possit ferre leges inutiles: nam quæ remeantur à pluribus, esse inutilem Diana supponit. Ego Diana assentiri non scio, tu rem considera. Hucvique Caramuel.

3. Sed hæc doctrina est omninò refellenda, quia suppono, certum esse hæreticos, & Apostatas à fide obligari legibus Ecclesiasticis, quia hi verè subiecti sunt Ecclesiæ iurisdictioni: nam retinent caracterem baptismalem, qui est fundamentum huius subiectionis, & licet secundum præsentem statum non sint absolute membra Ecclesiæ, tamen aliquando fuerunt membra, & contra ius Ecclesiæ acquisitum deliquerunt, se ab illa separando, ac semper ut ad illam redeant, cogi possunt; vnde fit ut eius præceptis obligentur, & consequenter contra illa peccent ea non seruando. Et ita docet Arriaga in *cur. Theol. tom. 4. disp. 20. sect. 6. n. 30. Merolla de legibus, c. 3. disp. 4. dub. 40. n. 465. & alij communiter.*

4. Hoc supposito asserto doctrinam, quam ego docui adductam à Caramuele esse veram, & illam nouissimè ex Rodriguez, & Bonacina docet doctus, & amicissimus Pater Antonius Escobar, & Mendoza in *sua eruditia Theologia mor. lib. 5. c. 3. n. 25.*

5. Sed ex illa non rectè deducitur Caramuelis Collatiuum: nam lex Pontificia non pendet ab acceptance Populi per se, & absolute loquendo, ut ahibi à

6. Et licet, hoc non obstante, præsumatur Principes, & Ecclesiasticos leges condere, & promulgare, & 6. placet sub tacita conditione, si à Populo acceptentur: quia

Tom. VI.

hoc videtur pertinere ad suauem regimen Populorum, & magis conformem legislatorum benignæ voluntati: quod optimè confirmat dictum Gratiani §. *leges c. 3. dist. 4.* leges instituntur cum promulgantur; firmantur cum moribus vtiuntur approbantur: *Et in leg. de quibus, ff. de legibus*, vbi ita habeatur: leges nulla alia ex causa non tenent; nisi quia iudicio Populi receptæ sunt. Et ita ex Becano, & Bonacina obsequat Caspensis in *Cur. Theol. tom. 1. de legibus, disp. 1. sect. 5. n. 60. & Escobar, vbi supra, sect. 2. c. 12. Problema 5.*

7. Tamen hæc opinio non est applicabilis in casu nostro; nam est intelligenda de legibus, quæ in dies emanant à Pontificibus, & non de præceptis Ecclesiæ olim ab ipsa promulgatis, & à toto populo Christiano vsu receptis; verum postea ab hæreticis inimicis Ecclesiæ in eius Odium absque vlla iusta causa pertinaciter, non obseruatis, & contemptis.

8. Et ideò adducam hic Paulum Layman in *Theol. mor. lib. 1. tract. 4. c. 11. num. 8.* vbi sic ait. Existimo tamen sententiam Sanchez probabilem esse ac tutam, cum non videatur esse mens Ecclesiæ aliquem obligare ad ieiunandum in loco, vbi fideles alij non ieiunant, siquidem id commodè, plerumque fieri non potest, & valde expedit Ecclesiæ cuiusque morem vniormiter à fidelibus obseruari.

9. Loquor autem solum de Ecclesiis, ac Diocesis Catholicorum: nam alia ratio est si peregrinus Catholicus in Terras hæreticorum veniat. Huic enim arbitror ieiunia, & festa obseruanda esse secundum Calendarium nouum, atque sue Diocesis, Romanæque Ecclesiæ consuetudinem, si commodè ita seruari possit. Ratio est, quod in contemptum Ecclesiæ Catholicæ cedere videatur, atque scandali occasionem præbeat, si peregrinus Catholicis post habito propria Ecclesiæ legitimo more, in obseruationibus Ecclesiasticis se conformet legitime consuetudini ab hæreticis pertinaciter retentæ, ac defensæ. Ita ille, cui adde Hermanum Busenbaum in *medulla Theologia moralis, lib. 1. tr. 2. c. 2. dub. 3. n. 2.*

10. Vnde nostram sententiam in terminis contra ea, quæ asserit Caramuel tenet Ferdinandus Rebellius in *elicita Societatis I. E. s. v. præstantissimus Theologus de oblig. iust. part. 1. lib. 1. q. 5. num. 14.* vbi docet, quod in terris hæreticorum consuetudo totius Populi comedendi carnes diebus ieiuniorum, & violandi ieiunia, nec per mille annos continuata Ecclesiæ præcepta abrogare poterit. Ita Rebellius, cui adde nouissimè Patrem Urbanum ab Ascensione Carmelitanum in *Theol. mor. tr. 1. c. 4. §. si tamen maior.*

11. Sicut igitur proflus eliminanda à mentibus Catholicorum argumenta, quæ reducit doctus Caramuel.

12. Confirmantur superius dicta: an si opinio Caramuelis esset admitrenda, sequeretur, frustra vsque adhuc Doctores in dubium vertisse, si liceret transuentibus per loca hæreticorum comedere carnes, & hoc admitterent solum in casu, quo periculum graue eis immineret vitæ, bonorum, &c. Alioquin minimè, ut rectè aduertit Hermanus Busenbaum in *medulla Theologia moralis lib. 1. tr. 1. c. 3. n. 10. Eminentissimus Cardinalis Lugo de Fide, disp. 14. sect. 5. §. 2. n. 104. & alij penes ipsum. Ergo, &c.*

RESOL. L.

An ius civile obliget in Hispania in casibus, in quibus aliquid non sit definitum in legibus illorum Regnorum?

Idem est dicendum de alijs Regnis.

Et an aliquis sit puniendus propter transgressionem legum civilium, si actus non sit contra ius naturale, vel Regni, nec contractus sit iustum, & si à iure civili irritus?

D

igim;